

ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКИХ СВЯЗЕЙ И ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ: РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ

кооперацію галузі НДДКР промислових корпорацій і університетів.

Заходи впливу держави галузі інновацій можна поділити на прямі й непрямі. Співвідношення їх визначається економічною ситуацією в країні і обраною у зв'язку з цим концепцією державного регулювання – з упором на ринок чи на централізований вплив. Як правило, у період економічного спаду характерним є переважання "кейнсіанського" підходу до державної економічної політики, що передбачає надзвичайно активне втручання держави в економічне життя суспільства; у період піднесення економіки бере гору філософія консерватизму, яка віддає перевагу грі ринкових сил.

У даний час економісти за рівнем активності втручання держави в економіку виділяють три групи країн:

у першій взяла гору концепція необхідності активного втручання держави в управління економікою (Японія і Франція);

друга характеризується визначальним упором на ринкові відносини (США, Великобританія);

третя дотримується "проміжного" варіанту, у тому числі в інноваційній політиці. Державне регулювання поєднується з низьким ступенем централізації державного апарату, використовуються непрямі методи впливу при розвиненій системі узгодження інтересів уряду і бізнесу.

При переході на шлях інноваційного розвитку істотно підвищується роль держави. Вона видає відповідні закони, встановлює чи скасовує фінансові пільги, – словом, диктує власнику правила гри в інтересах майбутнього. Крім того, за підтримки держави розвивається фундаментальна і галузева наука, створюються нові технології та матеріали. І це сьогодні є світовою практикою.

У цих країнах, крім значимої фінансової підтримки, створено чітку систему взаємодії держави, наукових організацій приватного бізнесу у галузі наукових досліджень. Уряд активно підтримує дослідження в державних університетах і стимулює приватні компанії купувати у них найперспективніші розробки. Дуже ефективним є досвід створення так званих наукових парків – особливих зон, де будь-яка дослідницька фірма отримує максимально сприятливі умови для своєї роботи.

Таким чином, можна зробити висновок, що місце і роль інноваційної політики в структурі державного регулювання економіки визначаються особливостями інноваційного процесу як об'єкта управління. Він більшою мірою, ніж інші елементи НТП, пов'язаний із товарно-грошовими відносинами, з наступними всіма стадіями його реалізації. Ця обставина цілком переконливо виявляється в умовах регульованої ринкової економіки капіталістичних країн. Основна маса інноваційних процесів реалізується тут приватними компаніями різного рівня і масштабу, й такі процеси виступають, зрозуміло, не як самостійна мета, а як засіб кращого рішення виробничих і комерційних завдань компанії, яка націлена на високу прибутковість. У цих обставинах інновація з самого початку орієнтована на практичний комерційний результат.

ТНК зазвичай не передають технологію в ситуації конкурентного ринку, і при цьому уряд не завжди в змозі гарантувати, що повна зайнятість досягнута. Може статися так, що передача технології не настільки ж вигідна для рідної країни, як це могло бути, наче з-за спотворень ринку.

СПИСОК ИСТОЧНИКОВ:

1. Беляева И.Ю. Развитие корпоративных структур в современной экономике России: (сб. докл. и выступ.) / И.Ю. Беляева. – М.: ФА при Правительстве РФ, 2000. – Ч. 1. – 199 с.
2. Galbraith, J. K. The New Industrial State. Джон Гэлбрейт. Новое индустриальное общество. Перевод на русский язык: Л. Я. Розовский, Ю. Б. Кочеврин, Б. П. Лихачев, С. Л. Батасов. — М.: 2004. [Электронный ресурс] // Центр гуманитарных технологий. URL: <http://gtmarket.ru/laboratory/basis/5021>
3. Мовсесян А.Г. Транснационализация в мировой экономике / А.Г.Мовсесян. – М.: ФА при Правительстве РФ, 2001. – 316 с.
4. Мовсесян А.Г. Философия транснационализации / А.Г.Мовсесян // Вестник Финансовой академии. – 2000. – №3.
5. Ленский Е.В., Транснационализация капитала / Е.В.Ленский, В.А. Цветков; под ред. О.Н. Сосковца. – Минск: Армита-Маркетинг, 2001. – 325 с.
6. Трансформація процесу транснаціоналізації в умовах зростання невизначеності глобального економічного середовища: монографія/ Макогон Ю.В., Орхова Т.В., Лисенко К.В. та ін.. - Донецьк: ДонНУ, 2011. – 652 с.

THE ASPECTS OF MODELING THE DECISIONAL PROCESSES IN THEORY AND PRACTICE OF CONTEMPORARY MANAGEMENT

Turcanu Gh., Associate Professor, PhD, ASEM, Chisinau (R. Moldova)

Zetia V., PhD student, ASEM, Chisinau (R. Moldova)

Туркану Ж., Жетя В. Аспекти моделювання прийняття рішень процесів в теорії і практиці сучасного управління.

Прийняття рішень можна розглядати, як пізнавальний процес в результаті якого здійснюється відбір серед декількох альтернативних сценаріїв. Кожен процес прийняття рішень потребує остаточного вибору. Вибір може бути у вигляді дії або його способу досягнення. Логічний процес прийняття рішень є важливою частиною всіх науково обґрунтованих професій, де фахівці застосовують свої знання в цій галузі для прийняття обґрунтованих рішень. Моделювання є досить складним процесом, яке працює з набором теоретичних концепцій, таких як системи прийняття рішень, елементи прийняття рішень та прийняття остаточних рішень. Крім цього, не кожен менеджер знає основи теорії та практики моделювання процесу прийняття рішення. Відсутність глибоких знань у цій галузі змушує менеджерів компаній приймати поспішні рішення, які абсолютно не відповідають вимогам підприємств у реальних умовах роботи. Таким чином, особливо важливо в організаційному управлінні визначити функціональні принципи у прийнятті відповідних критеріїв та досягнення поставлених цілей.

Ключові слова: прийняття рішень у постійно змінюваному навколишньому середовищі, система прийняття рішень, критерії прийняття рішень, підсистема прийняття рішень.

Туркану Ж., Жетя В. Аспекты моделирования принятия решений процессов в теории и практике современного управления.

Принятие решений можно рассматривать как познавательный процесс в результате которого осуществляется отбор среди нескольких альтернативных сценариев. Каждый процесс принятия решений требует окончательного выбора. Выбор может быть в виде действия или его способа достижения. Логический процесс принятия решений является важной частью всех научно обоснованных профессий, где специалисты применяют свои знания в этой области для принятия обоснованных решений. Моделирование является достаточно сложным процессом, который работает с набором теоретических концепций, таких как системы принятия решений, элементы решений и принятия окончательных решений. Кроме этого, не каждый менеджер знает основы теории и практики моделирования процесса принятия решения. Отсутствие глубоких знаний в этой области заставляет менеджеров компаний принимать поспешные решения, которые абсолютно не соответствуют требованиям предприятий в реальных условиях работы. Таким образом, особенно важно в организационном управлении определять функциональные принципы в принятии соответствующих критериев и достижения поставленных целей. **Ключевые слова:** принятие решений в постоянно изменяющейся окружающей среде, система принятия решений, критерии принятия решений, подсистема принятия решений.

Turcanu Gh., Zetia V. The aspects of modeling the decisional processes in theory and practice of contemporary management.

Decision making can be regarded as the cognitive process resulting in the selection of a course of action among several alternative scenarios. Every decision making process produces a final choice. The output can be an action or an opinion of choice. Logical decision making is an important

ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКИХ СВЯЗЕЙ И ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ: РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ

part of all science-based professions, where specialists apply their knowledge in a given area to make informed decisions. Modeling is a fairly complex, complicated process and operates with a set of theoretical concepts, such as the decision-making system, decision-making elements, decision finalities etc. Moreover, not every manager knows the fundamentals of the theory and practice of modeling the decision process. The lack of in-depth knowledge in this area leads company managers to take hasty decisions and inappropriate activity in a real work conditions. Therefore, it is particularly important in organizational management to identify functional principles and decision-relevant criteria in achieving set objectives.

Keywords: decision-making environment, decision-making system, decision criteria, decision subsystem.

Axial attention in the analysis of the decision subsystem within the organization should be given to the very **concept of decision**. "Decisions are an essential component of our daily life and activities, and are the basis of teleological human behaviors. Human intentionality is directly linked to and specifically expressed by its decision acts. Along with problem solving, decision making is a complex activity that involves the mechanisms of thought predominantly under a functional aspect" [4, p. 168].

In the Romanian explanatory dictionary, the term refers to any "decision made after examining a problem, a situation, etc.; solution adopted (among several possibilities), resolution" [5]. In another context, the decision concerns a "determinative attitude adopted after a series of deliberations" and from the managerial point of view, a "binding act, normative of a governing body that sets the direction of actions and how to achieve them" [6]. In general, by decision are envisaged the rational choice of direction to achieve certain objectives, taking into account the available resources and the concrete realization conditions. In the literature on economics, the decision is defined "as a rational process for choosing a solution, a line of action from any number of possibilities, in order to reach a particular result" [7].

Author D. Bontaş specifies that the decision is the foundation of management activities in institutions and companies. On this basis are designed and conducted, consciously, all actions for achieving the objectives of any legal system [1]. The leading management process itself focuses on the development, adoption and continued application of decisions. Even the fact of doing nothing, is considered the purposefulness of a decision act. Thus, the whole activity of a manager can be defined as a chain of decisions, stating that their effectiveness depends on the extent to which their development is grounded in from a scientific point of view. Therefore, as general conditions for decision making in management we consider:

- To determine the factors which influence the choice of a certain solution;
- To carry out one of at least two action options;
- To have one or more goals to be achieved;
- To have one or more decision makers.

By providing managers with the opportunity to combine the available resources and to manage business processes, the decision represents the main instrument for achieving the desired objectives by the economic unit. Thus, a comprehensive analysis of the concept of decision allowed the author to identify the following factors:

- is seen as a process of rational choice specifically human;
- found in all management functions;
- is the final act in establishing the objective or objectives assumed by the manager;
- integrating the economic unity in the environment depends on the quality of decisions;
- action is called a decision only when corresponding to a situation of choice;
- is an act of attracting, combining and allocating different resources in the production process;
- is an act of combining the interests of the economic unity components;

Considering these factors, the concept of managerial decision can be assigned a set of features, which in our view concern eight determinants, developed and represented as following.

Table 1. The characteristics of decisions in the contemporary management system

Nr. d/o	Characteristic determinants of the managerial decision	Description
1.	Decision making	All interdependent stages coherently structured and perfectly correlated in a logical sequence to permit definition of management problems and the way to solve them to achieve a given purpose.
2.	Decisional circumstances	The totality of circumstances that determine at a certain point the appearance of the need to develop and adopt a managerial decision.
3.	Decisional alternatives	The result of the act of choosing between two or more available solutions.
4.	Decisional factors	Internal or external existing elements or their lack thereof with repercussions on the ability of decision makers to find appropriate solutions in decisional situations.
5.	Decisional environment	All factors with direct or indirect influence, whether positive or negative, which determines the decisional effectiveness of the management system.
6.	Decisional tools	Methods used in decision making to achieve the set objectives.
7.	Decisional behavior	The manner of finding, treatment and choice of alternatives appropriate decisions.
8.	Decisional capacity	The ability to optimize the decision making process specific to certain decisional situations, according to alternatives and environmental decision factors in which the decision-maker will behave according to the available tools.

Source: elaborated and systematized by the author

Adopting a decision involves a certain process. Regarding the definition of **decision-making**, in the specialty literature it is treated by addressing the scope of the activities regarding certain decisions. For example, for their organizational commercial activities or for-profit activities, the process can be an "organized sequence of related activities that, together, create a result with a predetermined value to the customers." So the process "is a sequence of activities and not just any of them alone. For example, the execution of a command performs a series of sequences of a single process: receiving and recording, checking customer creditworthiness, providing the elements needed for the manufacture, production, packaging, shipping planning and delivery itself. Any of these tasks taken separately, would not create the desired result. Value is created by making the whole process that includes all tasks that are conjugated in a systematic manner to achieve a clear purpose" [2, pp. 79-80].

In a simplistic view, "the decision-making process can be summed to all actions which allow choosing and judging according to different options" [3, page 124].

**ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКИХ СВЯЗЕЙ И ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ:
РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ**

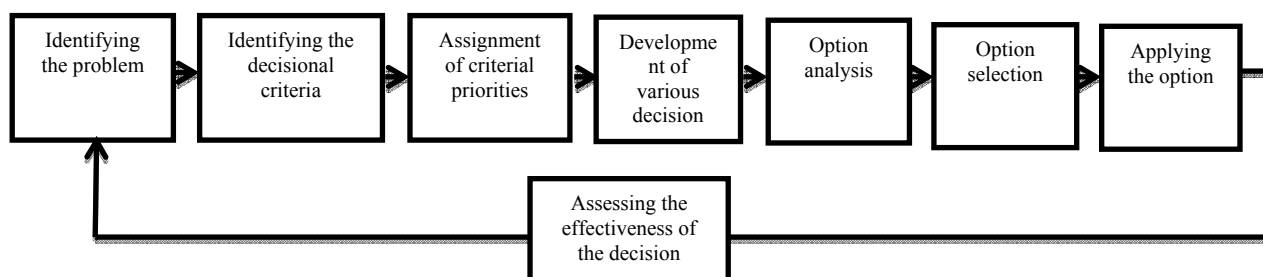

Fig. 1. The Decision-making process

Source: [3, p. 125].

From the figure it is observed the fact that to achieve the decision-making process, especially must be followed the eight successive steps aimed at identifying a problem and choosing the appropriate solutions, as well as assessing its effectiveness in a given management context by exploitation of the appropriate opportunities [3, pp. 124-125].

Thus, in achieving the decision-making process, thinking is involved in each step, by determining the core values of the situation (expected value, expected utility), by anticipating the outcomes in terms of gains (benefits) and losses (costs), as well as evaluating the correctness of the option made. A decision process is considered *rational* if after the use of rational procedures of processing the relevant information the best decision is selected (optimal). This requires the subject to identify relevant information for the subsequent decision and establish the procedure to be used, and that is considered optimal for achieving appropriate choices. The fact is that to achieve the decision-making process, its stages covers several specific features, Table 2.

Another example of a decision-making process in stages can be represented in terms of six successive stages (Golu, 2002), as follows: 1. Collection of information regarding available alternatives, 2. Processing and evaluating the degree of relevance and representativeness of the information collected 3. Comparing alternatives based on predetermined efficiency criteria, 4. Assess the relationship between potential losses and benefits for each variant, 5. Choosing an alternative option considered the least satisfactory, if not optimum, and 6. The proper execution of the decision [Retrieved from 4, p. 168].

Table 2. The characteristic of the decision-making process stages

Nr. d/o	Characteristic determinants	Description
1.	Identifying the problem	Problem - divergence between the existing state of affairs and the desired one. Problem identification can be made by comparing the current state of affairs with past performance, a standard, a goal, originally set results etc., as the basis for quantitative assessment, qualitative, historical, etc.
2.	Identifying the decisional criteria	Decision criteria - all factors of any kind levied and assessed by the decision maker when taking a decision. These factors are key points in the decisional process that are taken into account to solve a problem and according to which the decision maker takes one decision or another.
3.	Assignment of priorities for each criteria	Not all criteria are equally important for a decision. Therefore, at this stage of the decision-making process is drawn up a list of decision criteria and assign a note (eg. 1 to 10 for each criterion, and establishes the overall score of each option based on the weight factor in the score globally.
4.	Development of various options	Based on the achievements in the previous stages, will be determined the number of decision alternatives that can be considered to solve a given problem.
5.	Option analysis	At this stage each option will be examined in detail and the necessary arguments will be presented, positive and negative implications for each of them.
6.	Selecting an option	Out of the options presented, the most suitable one will be selected.
7.	Applying the selected option	Communication of the decision to specific individuals, responsible for implementing the taken decision.
8.	Assessing the effectiveness of the decision	Evaluating the achieved results to assess the degree to which the adopted decision allows the resolution of the original problem.

Source: developed and adapted by the author based on [3, p. 125-129].

The author (C. Zamfir, 1990) identifies five stages of this process, of which the first three are considered pre-decisional, namely: 1. defining the problem; 2. formulating alternative solutions and 3. evaluation and ranking the alternative solutions using 4 sub-steps (a. determining the evaluation criteria; b. hierarchy of the evaluation criteria; c. evaluation of alternatives based on the criteria previously considered; d. ranking of alternative solutions); 4. selecting the solution (the actual decision) and 5. the implementation of the decision [Retrieved from 4, p. 168]. A summary of studies on decision-making processes and stages is shown in Table 3.

Table 3. Models of the decision-making process

Nr.	Author(s) - Year	The Stages of the Process
1.	Pounds (1969)	1. Selecting the model; 2. Dealing with reality; 3. Identifying differences; 4. Selecting differences.
2.	Cleland – William (1972)	1. Identifying the problem; 2. Analysis of data; 3. Formulation variants; 4. Application Instructions; 5. Applying the decision; 6. Comparing the results with the expectations.
3.	Simon (1977)	1. To inform - search, identify, formulate the problem; 2. Design - setting goals and developing variants; 3. Choosing the desired option; 4. Evaluation of influence factors.
4.	Kotter (1983)	1. Setting a plan - pursued objectives; 2. Building a network of collaborators to implement the plan.
5.	Pokras (1989)	1. Identifying the problem; 2. Characterization - problem definition; 3. Analysis; 4. Possible variants; 5. Evaluation – decision; 6. Action plan for implementing the decision.
6.	Nutt (1990)	1.Exploring the opportunities; 2. Setting options; 3. Testing the hypotheses formulated above; 4. Launch the decision.
7.	Paterson (1996)	1. Identifying the problem; 2. Generating alternative solutions; 3. Reaching an optimal solution; 4. Authorization; 5. Implementation.
8.	Cougar (1996)	1. Delimitation of opportunities and defining the problem; 2. Gathering relevant information; 3. Generating ideas; 4. Evaluation - ranking variants; 5. Implementation plan.
9.	Bazerman (1998)	1. Defining the problem; 2. Identifying the criteria; 3. Hierarchy of the criteria; 4. Generating alternatives; 5. Assessment of criteria for each alternative; 6. Calculating the optimal decision.
10.	Hammond (1998)	1. Defining the problem; 2. The objectives; 3. Alternatives; 4. Consequences of each alternative; 5. Compromises needed; 6. Uncertainties; 7. Risk tolerance; 8. Correlation with other decisions.
11.	Stăncioiu – Militaru (1998)	1. Preparation of information (questions and relevant information); 2. Optimal decision (variants - best option); 3. Implementing the decision (instructions and application).

**ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКИХ СВЯЗЕЙ И ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ:
РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ**

12.	Nicolescu – Verboncu (1999)	1. Identification and defining the problem; 2. Specifying the objectives; 3. Setting decisional variants; 4. Choosing the convenient and realistic (decision); 5. Applying the decision; 6. Evaluation of the results.
13.	Burduş – Căprărescu (1999)	1. Identification and defining the problem; 2. Setting possible options; 3. Establishing the decision criteria and objectives; 4. Characterization of each variant; 5. Choosing the best one; 6. Implementation of the chosen option; 7. Evaluation of results.
14.	Certo (2002)	1. Identifying the problem; 2. Clarification of the alternatives; 3. Choosing the best alternative; 4. Implementing the chosen variant; 5. Collection of reactions to assess problem solving.
15.	David (DECIDE) (2003)	1. Defining the problem; 2. Highlighting the variants; 3. Gathering information and predicting consequences; 4. Identifying the suitable version; 5. Develop and implement the suitable version; 6. Evaluation of results.

Source: [1, p. 4-5].

In this context, an innovative model has been proposed by the author D. Bontaş, which amounts to five essential stages, namely: 1. Assessment of opportunities and risks regarding the objectives; 2. Identification - ranking influence factors and the action options based on criteria of effectiveness, efficiency, legal constraints, etc.; 3. Formulation and communication of the decision, in conjunction with other decisions from the driven system; 4. Monitoring the implementation of the decision and evaluation, 5. Recording the achievement of the objectives. As a result, a practical model that can be used by company managers in ordinary circumstances can be presented in the following flow chart (Figure 2):

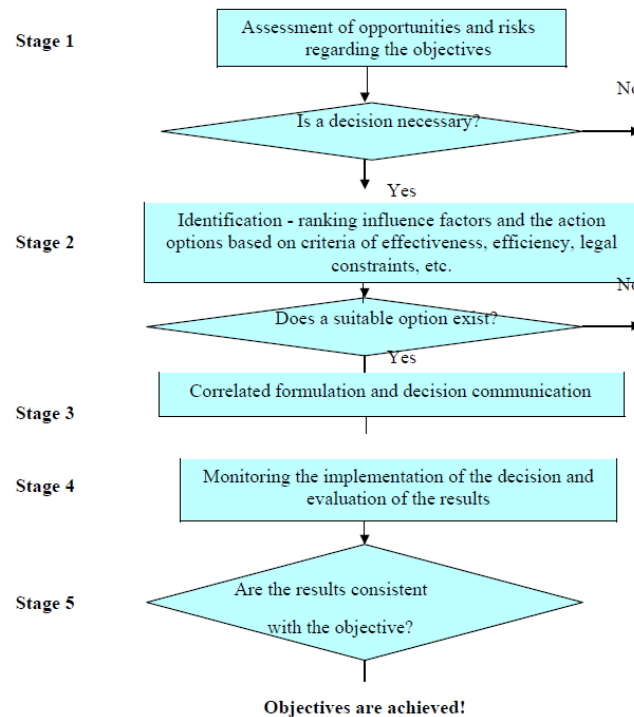

Fig. 2. A flowchart of the innovative model of the decision-making process

Source: [1, p. 3].

In conclusion, as the decision-making process largely overlaps with the elements of the management system, it cannot be treated outside of the system. However, decision-making involves a series of interventions by managers to shape decision-making process in optimizing and streamlining them. Although, in the literature, there are many theoretical guidelines regarding the modeling decision processes, the fact is that comparative studies on modeling principles are very little. Therefore, in the given article, the authors considered it is important to emphasize useful principles to build a complete and complex decision-making system in managed organizations. Modeling is a fairly complex field, complicated and operates with notions such as system components, independent and dependent variables, exogenous variables, etc. Moreover - not every manager knows what is modeling. However, the lack of detailed knowledge about modeling can lead to hasty decisions.

Bibliography:

1. Bontas D. Model nou de proces decizional. 6 p.
2. Hammer M. Carnet de route pour manager. Paris: Maxima, 2002. 307 p.
3. Robbins S., DeCenzo D. Management: l'essentiel des concepts et des pratiques. VIe édition, Paris: Pearson Education France, 2008. 523 p.
4. Stir C.C. Perspective teoretico-metodologica de abordare a procesului decizional. Analele Universitatii Dunarea de Jos. Seria Filozofie. P. 168-177.
5. <http://dexonline.ro/definitie/decizie>, vizitat: 20.07.2013.
6. <http://www.webdex.ro/online/dictionar/decizie>, vizitat: 20.07.2013.
7. <http://www.biblioteca-digitala.ase.ro/biblioteca/pagina2.asp?id=cap6>, vizitat: 20.07.2013.

**ЗАЛУЧЕННЯ НОВИХ ІНДУСТРІАЛЬНИХ КРАЇН ПІВДЕННО-СХІДНОЇ АЗІЇ
ДО ПРОЦЕСУ МІЖНАРОДНОГО ПОДІЛУ ПРАЦІ**

Фомічова Н.В. к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародної економіки Донецького національного університету (Україна)

Фомічова Н.В. Залучення нових індустріальних країн Південно-Східної Азії до процесу міжнародного поділу праці.

У статті розглядається участь нових індустріальних країн першої хвилі у процесах міжнародного поділу праці на прикладі Сінгапура, визначаються пояснюючі чинники, проводиться аналіз кількісних показників залучення країни в міжнародному поділі праці, побудована прогнозна модель рівня експортної спеціалізації. Розглянуто чинники, які спонукають Сінгапур до активної участі в